

Protokoll 5/2024

Tid Torsdagen den 13 juni 2024 kl. 15.30-16.05

Plats Stora kollegiesalen, Stadshuset

Justering Onsdagen den 19 juni 2024,
§§ 1-6, 8, 9, 11, 12, 14-21, 24-31, 33-39, 41-43

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Torsdagen den 13 juni 2024,
§§ 7, 10, 13, 22, 23, 32, 40

Anders Österberg

Dennis Wedin

Närvarande

Beslutande ledamöter

Anders Österberg (S) ordföranden

Dennis Wedin (M) vice ordföranden

Margareta Stavling (S)

Clara Lindblom (V)

Lennart Tonell (MP)

Rita Valanko (M)

Fredrik Sand (M)

Anders Edin (SD)

Svante Linusson (C)

Tjänstgörande ersättare

Emil Bustos (S)

för Anders Göransson (S)

Tove Lönstad (S) §§ 1-39, 41-43

för Ida Mohlander (S)

Bengt-Olov Tengmark (S) § 40

för Ida Mohlander (S)

Agneta Sundberg (V)

för Jonathan Metzger (V)

Torbjörn Ebérus (M)

för André Nilsson (L)

Ersättare:

Bengt-Olov Tengmark (S) §§ 1-39, 41-43

Maj-Len Eklund (S)

Felix Schartner Giertta (MP)

Johan Ekwall (M) §§ 5-43

Gabriel Kroon (SD)

Aron Modig (KD)

Tjänstemän

Biträdande förvaltningschefen Sverker Henriksson, Susanne Bengtsson §§ 5-43, Göran Carlberg §§ 5-43, Eleonor Eklind Forslin, Anders Johnson, Mats Lundin, Peter Svärd, Carolina Zandén och nämndsekreterare Kerstin Thörner, samt borgarrådssekreteraren Sonja Pagrotsky, personalföreträdaren Luis Lopez §§ 1-7 och personalföreträdaren Eva Brynk §§ 5-7.

§ 1

Val av justerare och tid för justering

Beslut

Exploateringsnämnden utser vice ordföranden Dennis Wedin (M) att tillsammans med ordföranden Anders Österberg (S) justera dagens protokoll.

Justering sker onsdagen den 19 juni 2024.

§ 2

Frågor för beredning och information från kontoret

Skrivelser för beredning

Anmälan görs av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden enligt följande:

1. Skrivelse om egnahemsträdgårdar i Gamla Enskede av Svante Linusson (C) dnr E2024-02225.
2. Skrivelse om trafikanalys vid Slussen av Svante Linusson (C) dnr E2024-02223.
3. Skrivelse om dragning avseende Energihamnen och Lövholmen av Dennis Wedin m.fl. (M) dnr E2024-02240.

Beslut

Exploateringsnämnden överlämnar skrivelserna till exploateringskontoret för beredning.

§3

Anmälan av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden

Beslut

Inkomna skrivelser m.m. till exploateringsnämnden enligt förteckningar från den 29 maj 2024 och från den 13 juni 2024 anmäls.

§4 Anmälan av delegationsbeslut fattade inom exploateringskontoret

Dnr E2024-00105

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att godkänna redovisningen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 16 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§5

Anmälan av protokoll från rådet för funktionshinderfrågor

Beslut

Minnesanteckningar från rådets möte med exploateringsnämndens och stadsbyggnadsnämndens presidium från den 13 maj 2024 anmäls.

§6

Ekonomisk uppföljning per maj, 2024

Dnr E2024-00638

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§7 Tertialrapport 1/2024 för exploateringsnämnden

Dnr E2024-01368

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner tertialrapport 1/2024 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering med 2,4 miljoner kronor i utökade driftkostnader för återvinning av sulfidhaltigt entreprenadberg.
3. Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering för klimatinvestering med 7,0 miljoner kronor.
4. Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering för trygghetsinvestering med 3,5 miljoner kronor.
5. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Svante Linusson (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 17 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Anders Edin (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Svante Linusson (C) föreslår att nämnden beslutar att delvis bifalla kontorets förslag till beslut, samt att därutöver anföra följande:

Tertialrapport 1 för Exploateringsnämnden visar på de utmaningar omvärldsläget och krisen i byggbranschen innebär, men också att den förda politiken inte tillräckligt adresserat och parerat dessa utmaningar. Kraftigt ökade kostnader för alla aktörer i branschen har inneburit en hastig

inbromsning i byggandet. Konjunkturcykler är däremot inga naturkatastrofer som är omöjliga att förutspå. Centerpartiet betonar att ekonomisk stabilitet och tillväxt måste prioriteras bättre, och ser det som ett misslyckande att adekvat förbereda sig för och svara på de ekonomiska förändringar som påverkar bostadsmarknaden och byggbranschen.

Konjunktoren har skapat stora utmaningar för ett välbehövligt tillskott av bostäder i olika upplåtelseformer. Bristen på de bostäder som behövs för att flera yrkeskategorier ska kunna bo i Stockholm är akut och detta hämmar även Stockholms tillväxt. Vi ser med oro över det faktum att staden inte lyckas i bostadspolitiken, och att Exploateringsnämndens mål om markanvisningar är långt ifrån att uppnås. Det är också tråkigt att staden väljer ett alldeles för ensidigt fokus på Järva, trots att flera av stadens ytterområden behöver liknande stöd.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Anders Edin (SD).

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Exploateringsnämndens tertialrapport 1 för 2024 är en redovisning av utfallet för månaderna januari till och med april. Då flertalet av målen är satta på årsbasis utifrån budgeten så är det generellt sett svårt att göra någon handfast bedömning av resultatet hittills. Dock finns det tendenser att skönja inom ramen för kontorets framlagda prognoser, såväl positiva sådana som en del av mer illavarslande karaktär. Mest illavarslande är det att se prognosen för antal markanvisade och påbörjade bostäder, där prognosen för året återigen justeras nedan. Tertialrapporten sänker årsmålet för påbörjade bostäder från 6 000 till 2 700, för bostäder i markanvisningar sänks målet från 5 000 till 3 000. Vi noterar också att även det politiskt satta målet om markanvisningar till allmännyttan skrivs ned, från 2 500 till 1 500 stycken. Detta samtidigt som noll (0) allmännyttiga hyresrätter har markanvisats hittills i år.

En annan indikator som vänsterstyret misslyckas med är antal markanvisade genomgångsbostäder för prioriterade grupper. Årsmålet är satt till blott 50 stycken (jämfört med 250 år 2023), men hittills har nött (0) markanvisningar gjorts. Detta samtidigt som den rödgröna majoriteten heller inte lyckats markanvisa en enda bostad i syfte att nå minskade boendekostnader. Det är naturligtvis inget annat än ett bostadspolitiskt fiasko för den rödgröna majoriteten.

Vi ser fortsatt med stor oro på den rödgröna majoritetens ideologiskt drivna förtätningsiver i stadens kulturhistoriskt viktiga villaområden. Detta trots att staden under förra mandatperioden antog en strategi i syfte att värna villastäderna mot ovarsam exploatering. Vi ser också med oro på återgången till en överbudspolitik där exploateringsprojekt inte längre ska behöva bära sina egna investeringsutgifter. Detta sammantaget riskerar leda till såväl en urholkad ekonomi som en stadsbyggnadspolitik som ofrånkomligen skadar både kulturvärden och stockholmarnas gröna närmiljö. Det står i skarp kontrast till den balanserade stadsutveckling som Moderaternas står för och som vi hellre hade sett som rådande inriktning för nämndens arbete även under innevarande mandatperiod.

§8 Projekt Slussen, lägesredovisning maj 2024

Dnr E2024-01384

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner lägesredovisningen och överlämnar den till kommunstyrelsen för kännedom.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 23 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Svante Linusson (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Den 6 juni invigdes en av Slussenprojektets första etapper, när det nya Vattentorget med tillhörande passager öppnades för allmänheten. Tämligen omedelbart uppenbarade sig det faktum som Centerpartiet ständigt har och kommer fortsatt påtala – att den trafikmiljö som stora delar av Slussenprojektet för med sig skapar konfliktytor för cyklister och gående. Det går redan nu, en vecka efter invigning, att konstatera att problem som gått att identifiera på ritningarna även uppstår i verkligheten. Även i lågtrafik har det vid besök vid Vattentorget lågbroar kunnat observeras farliga situationer då gående och cyklister inte separeras på ett tryggt och tydligt sätt, och vi kan tyvärr förvänta oss att denna situation inom kort framtid kommer bli mer påtaglig.

Centerpartiet menar att åtgärder behövs omgående för att förbättra trafiksäkerheten, och beklagar att detta anmärkningsvärt nog är en nödvändighet på en plats där

ytbeläggningsen knappt hunnit torka efter öppningen – något som vi även lyfter i en skrivelse till exploateringsnämnden.

§9**Årsrapport 2023 för exploateringsnämnden. Svar på remiss från Stadsrevisionen**

Dnr E2024-01221

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner exploateringskontorets tjänsteutlåtande som yttrande över årsrapport 2023 för exploateringsnämnden.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§10**Motion av Jan Jönsson m.fl. (L) om att råda bot på Stockholms stads strukturella hemlöshet. Svar på remiss**

Dnr E2024-01647

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 16 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§11 Motion av Gabriel Kroon (SD) och Anders Edin (SD) om att bevara trädgårdsstäder och egnahemsområden. Svar på remiss

Dnr E2024-00768

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation

Anders Edin (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 16 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Anders Edin (SD) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen i sin helhet, samt att därutöver anföra följande:

Under de senaste åren har flera villaområden i Hägersten-Älvsjö och Enskede i Stockholm genomgått omfattande förtätning, vilket resulterat i att äldre villor rivits och ersatts med parhus eller lägenhetshus. Detta har skett inom ramen för äldre detaljplaner som möjliggör sådan utveckling. Sverigedemokraterna, med Gabriel Kroon och Anders Edin i spetsen, har nu lagt fram en motion för att bevara dessa trädgårdsstäder och egnahemsområden.

Vi menar att den pågående förtätningen riskerar att förfula och förändra den befintliga stadsmiljön, vilket många lokalbor motsätter sig. Sverigedemokraterna föreslår därför att Stockholm stad ska ta fram nya detaljplaner som strävar efter att begränsa rivningar och nybyggnationer i dessa

områden för att bevara deras karaktär och arkitektoniska värden.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson (C).

§12

Skrivelse om arrendeavtal avseende Föreningen Kulturkampanjen ”Cyklopen”. Svar på skrivelse av Anders Edin (SD) och Gabriel Kroon (SD)

Dnr E2024-01615

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Reservation

Anders Edin (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 13 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Anders Edin (SD) föreslår att nämnden beslutar att Stockholms stad avslutar arrendeavtalet med föreningen Kulturkampanjen ”Cyklopen” med hänvisning till att avtalet inte efterlevs, samt att därutöver anföra följande:

Enligt det arrendeavtal som staden har ingått med Föreningen Kulturkampanjen är föreningen skyldig att hålla området rent och välskött samt minimera olägenheter för grannar och allmänheten. Konserter och evenemang med hög ljudnivå är tillåtna efter klockan 22:00, men måste avslutas senast 02:00 och får bara ske vid högst två tillfällen per månad. Trots dessa bestämmelser har det rapporterats om nedskräpning, klotter och regelbundna sena konserter utan tillstånd.

Nu kräver många svar från Stockholms stad. Frågor inkluderar hur arrendeavtalet efterlevs, vilka åtgärder som

vidtas för att föreningen ska följa demokrativillkoren, och om det finns planer på att säga upp avtalet på grund av brott mot dess villkor.

Sverigedemokraterna vill att arrendeavtalet avslutas med Föreningen Kulturkampanjen gällande Kulturhuset Cyklopen, med anledning av upprepade klagomål från närliggande invånare. Rapporter om störningar såsom hög musik och nedskräpning, vilket har resulterat i oro och polisingripanden. Enligt avtalet är föreningen ansvarig för att minimera störningar och upprätthålla ordning på området. Trots stadens upprepade påpekanden har problemen fortsatt, vilket kan ses som ett väsentligt avtalsbrott.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson (C).

§13

Motion av Jan Jönsson m.fl. (L) om att utreda och tillskapa sociala bostäder i Stockholm. Svar på remiss

Dnr E2024-01442

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 22 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Svante Linusson (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Centerpartiet välkomnar att Liberalerna vill se socialt hållbara bostäder. Det är en viktig politik för att få till en mer fungerande bostadsmarknad i såväl staden som landet.

Att få fram fler bostäder som kan efterfrågas av kapitalsvaga hushåll är en av de största utmaningarna på Sveriges och Stockholms bostadsmarknader. Därför motionerade Centerpartiet redan under 2017 om detta.

Det är enligt bostadsförsörjningslagen ett kommunalt ansvar att planera för bostadsförsörjningen samt att ge kommuninvånarna möjlighet att leva i ”goda bostäder”. Läget på Stockholms bostadsmarknad, där stora grupper har mycket svårt att skaffa bostad utifrån sina ekonomiska förutsättningar,

rimmar illa med bostadsförsörjningslagen. Människor med svårigheter att skaffa goda bostäder i Stockholm inkluderar främst nyanlända, människor med låg inkomst, äldre med låg pension och unga. Olika begrepp som affordable housing, social housing eller socialt hållbara bostäder eftersträvar i grund och botten samma sak: ökade möjlighet för dessa grupper att kunna hitta någonstans att bo.

Centerpartiet vill revidera markanvisningspolicyn för att anvisa en betydande andel bostäder för billigare boende, och ta ut ett lägre pris för dessa byggrätter. I vår reservation till exploateringsnämndens verksamhetsplan vill vi att staden i markanvisningar under 2024 öronmärker en andel på minst 300 bostäder som upplåts till resurssvaga hushåll genom behovsprövning, så kallad "social housing".

§14

Skrivelse om att återföra Gula villan till Mariehäll. Svar på skrivelse från Rita Valanko (M) och Fredrik Sand (M)

Dnr E2024-01645

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 15 maj 2024.

Reservation

Anders Edin (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Anders Edin (SD) föreslår att nämnden beslutar att avslå delvis bifalla kontorets förslag till beslut, samt därutöver anföra följande:

Gula villan var en fastighet med högt kulturvärde som var uppskattad av närboende då den en huserade café och besöksverksamhet. Vi noterar att förvaltningen ännu inte funnit en lämplig placering samtidigt som dialogen med externa intressenter fortgår.

Sverigedemokraterna vill i tillägg till förvaltningen föreslå ett särskilt uppdrag som går ut på att genomföra en offentlig annonsering riktat mot villaägare i Mariehäll. Syftet är att låta intressenter med större tomter, där ledig mark finns intill väg, att anmäla intresse att ta över den Gula villan.

Stockholm stad skulle i detta fall kunna åta sig att bekosta den förändrade detaljplanen. Samtidigt kan det i detaljplanen specifikt skrivas in att fastigheten enbart får upplåtas för

restaurang- och besöksverksamhet. I och med att huset överlåts kommer detta innebära att den nya ägaren även har en skyldighet att underhålla fastigheten i enlighet med det kulturvärdesskydd som finns.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson (C).

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi tackar exploateringskontoret för svaret på vår skrivelse och ser fram emot att ta del av ärendet kring det pågående utredningsarbetet till hösten. Vi förutsätter att det ärendet innehåller konkreta och tydliga förslag till åtgärder, inklusive tidplan, för att verkställa en flytt av Gula villan från dagens temporära plats till den i detaljplanen utpekade placeringen vid Karlsbodavägen i Mariehäll. Vi konstaterar också att det som nämndens ordförande välkomnat i media inte stämmer, det vill säga en flytt av villan till Hässelby. Det framgår också tydligt i ärendet att det inte finns några sådana planer.

§15 Markanvisning för bostäder inom del av fastigheten Akalla 4:1 i Kista till RE Equity Fund AB. Inriktningsbeslut

Dnr E2024-01079

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för bostadsändamål inom del av fastigheten Akalla 4:1 till RE Equity Fund AB och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.
2. Exploateringsnämnden godkänner förslag till inriktning och ger exploateringskontoret i uppdrag att fortsätta planeringen för projektet med ett utredningsbelopp upp till 7,9 miljoner kronor (inriktningsbeslut), som underlag för kommande genomförandebeslut.
3. Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 15 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§16

Markanvisning för datacentral/serverhall inom del av fastigheten Akalla 4:1 i Akalla till atNorth AB.

Markanvisning för fördelningsstation inom del av fastigheten Akalla 4:1 i Akalla till Ellevio AB. Genomförandebeslut

Dnr E2024-01631

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner förslag till genomförande av exploatering inom delar av fastigheten Akalla 4:1 och Vanda 2 för projekt Data Park Kista till en investeringsutgift om 26,4 miljoner kronor och ger exploateringskontoret i uppdrag att genomföra projektet. I projektet finns det ingen investeringsinkomst och ingen försäljningsinkomst.
2. Exploateringsnämnden anvisar mark för datacenter/serverhall inom del av fastigheten Akalla 4:1 till atNorth AB samt godkänner tomträttsavgälden och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa erforderliga avtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.
3. Exploateringsnämnden anvisar mark för fördelningsstation inom del av fastigheten Akalla 4:1 till Ellevio AB samt godkänner tomträttsavgälden och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa erforderliga avtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 12 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi välkomnar projektet som möjliggör återvinning av överskottsvärme från datacentraler/serverhallar till fjärrvärmenätet samt en ny fördelningsstation i Akalla verksamhetsområde. Projektet har gjorts möjligt tack vare Stockholm Data Parks, ett initiativ som togs av den rödgröna majoriteten år 2015. Samarbetsprojektet Stockholm Data Parks syftar till att stärka Stockholms position som både ledande inom hållbar stadsutveckling och globalt ICT-centrum. Värmeenergin som genereras i serverhallar ventileras traditionellt ut i atmosfären. Stockholms utbyggda fjärrvärme- och fjärrkylesystem möjliggör att spillvärmen från datahallarna kan tillvaratas. Tack vare Stockholm Data Parks etableras nu datacentraler där överskottsvärmen kan återvinnas i fjärrvärmenätet, vilket är en viktig del av klimatomställningen. Det är glädjande att nu se ett av Stockholm Data Parks projekt bli verklighet.

Projektet bidrar också till en fortsatt utveckling med ca 60 nya arbetsplatser till Akalla verksamhetsområde, till att stärka Stockholms miljöprofil och till att stärka Kista som ett globalt ledande ICT-centrum. Akalla verksamhetsområde är strategiskt placerat vid E4:an och en av de nya trafikplatserna för Förbifart Stockholm. Här finns 130 företag med stort fokus på handel, i synnerhet parti- och provisionshandel samt handel med motorfordon. Akalla verksamhetsområde gränsar till Kista som är Sveriges största IT-kluster med ett stort antal företag. Kista utgör ett av landets och regionens mest betydelsefulla arbetsplatsområden och är ett viktigt kluster inom informationsteknologi. Idén om datahallar och ett storskaligt datacentrum för Akalla verksamhetsområde och Kista har utvecklats inom ramen för Stockholm Data Parks.

Under allt för lång tid har Järva försumrats och hamnat på efterkälken. I Järva ska boende ha samma förutsättningar till ett bra liv som i resten av Stockholm. Därför genomför vi Fokus Järva, där både Akalla industriområde och Kista ingår. Fokus Järva är en långsiktig kraftsamling för hela området med målet att Järva ska bli en mer inkluderad del av staden. Det som är bra för Järva är bra för hela Stockholm.

Områdena ligger i ett ekologiskt särskilt betydelsefullt område (ESBO), delvis inom en livsmiljö för skyddsvärda arter som vanlig padda, fladdermöss, ett antal arter fåglar och kärlväxter

samt delvis i en spridningszon i ESBO-nätverket. Naturvärdesinventeringarna visar att det finns naturvärdesobjekt i form av skogsbiotoper med påtagligt respektive visst naturvärde i området. Det är positivt att det planeras en rad olika skydds- och habitatförstärkande åtgärder. Projektet planeras inom befintliga byggrätter i gällande generalplan vilket innebär att staden saknar möjlighet att formellt kräva ekologisk kompensation för ekologiska värden och funktioner som kommer att gå förlorade. Vi konstaterar dock att området redan idag består av en betydande del hårdgjorda ytor utan träd vilket ökar risken för uppkomsten av värmeöar. Vill vi därför uppmuntra bolaget att vidta åtgärder för att kompensera för ianspråktagen grönyta och sträva mot en nettovinst av biologisk mångfald i området, vilket även skulle gynna områdets klimatanpassning och uppkomsten av värmeöar. I det fortsatta arbetet bör staden också planera bebyggelsen i syfte att minimera den hårdgjorda ytan och minska uppkomsten av värmeöar i området.

§17

Exploateringsavtal med försäljning för bostäder inom delar av fastigheterna Tegelbruket 4 och Kungsholmen 1:53 i Kungsholmen med Region Stockholm. Genomförandebeslut

Dnr E2024-00455

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner för sin del förslag till genomförandet av exploatering inom del av fastigheterna Tegelbruket 4 och Kungsholmen 1:53 och föreslår att kommunfullmäktige godkänner förslag till genomförande för projekt Tegelbruket och att exploateringsnämnden medges rätt att genomföra projektet till en investeringsutgift om 74,3 miljoner kronor, en investeringsinkomst om 72,5 miljoner kronor och en total försäljningsinkomst om cirka 83,4 miljoner kronor.
2. Exploateringsnämnden godkänner exploateringsavtal med överlåtelse av mark inom fastigheten Kungsholmen 1:53 till Region Stockholm med en preliminär köpeskilling om cirka 83,4 miljoner kronor enligt tjänsteutlåtandets bilaga 1.

Reservation

Svante Linusson (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 19 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Anders Edin (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Svante Linusson (C) föreslår att nämnden beslutar att delvis avslå kontorets förslag till beslut, samt att därutöver anföra följande:

Centerpartiet välkomnar omvandlingen av området som idag utgörs av bland annat S:t Eriks ögonsjukhus till ett nytt kvarter med bostäder, kontor, samhällsservice och park i ett attraktivt, centralt läge. I förslaget som gick på samråd ingick en fullstor idrottshall, något som flera remissinstanser ställde sig positiva till. I Utbildningsförvaltningens remissvar (Dnr UTBF 1.6.1-2504/2020) skrevs att man ”ställer sig positivt till att planen medger en idrottshall eftersom behovet av skolidrottslokaler är stort på hela Kungsholmen. Idag har både grund- och gymnasieskolor inom stadsdelen underskott på idrottslokaler.”

Vid efterföljande förslag till detaljplan och nu vid genomförandebeslut har idrottshallen utgått, och ännu saknas en redogörelse för orsakerna. I tjutet konstateras kort och gott att ”Utbildningsförvaltningen har i plansamrådet meddelat att man inte vill ha en skolidrottshall här.”

Centerpartiet ställer sig fortsatt frågande till vilka analyser som föregått beslutet om att låta idrottshallen utgå. Behovet har inte minskat, tvärtom råder en stor brist på Idrottslokaler – förutom för närliggande skolor även för idrottsföreningar. Flera föreningar på Kungsholmen vittnar om att barn och ungdomar som vill träna basket, handboll och innebandy tvingas åka till andra stadsdelar med träningstider som slutar så sent som kl. 22.30 på vardagar. Enligt föreningarna är hallbristen för stor för att de planerade hallarna på västra Kungsholmen ska rädda situationen. Idrottshallen var, enligt samrådsförslaget, placerad under mark. För att avhjälpa den rådande bristen på idrottslokal i en allt tätare stad vore det kortsiktigt att inte ta tillvara på möjligheten att bygga en idrottshall utan att grönytor eller annan värdefull mark behöver tas i anspråk.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Anders Edin (SD).

§18

Markanvisning för bostäder inom fastigheterna Örjan 24, Örjan 25, Örjan 26, del av Solhem 16:1, del av Solhem 19:15 och del av Solhem 19:16 i Solhem till Fastighets AB Sunrutas. Reviderat inriktningsbeslut

Dnr E2021-05091

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheterna Örjan 24, Örjan 25, Örjan 26, del av Solhem 16:1, del av Solhem 19:15 och del av Solhem 19:16 till Fastighets AB Sunrutas och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.
2. Exploateringsnämnden godkänner förslag till inriktning och ger exploateringskontoret i uppdrag att fortsätta planering för projekt Örjan upp till 4,2 miljoner kronor (inriktningsbeslut), som underlag för kommande genomförandebeslut.

Reservation

Anders Edin (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 17 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Anders Edin (SD) föreslår att nämnden beslutar att avslå kontorets förslag, samt att därutöver anföra följande:

Införandet av blandad bebyggelse i traditionella villaområden väcker oro bland de boende. Bland de negativa aspekterna märks ökad trafikbelastning och problem med

parkering på grund av fler bilar. Den minskade tryggheten och integriteten för de boende påverkas negativt av den ökade närheten till grannar. Förändringar i bebyggelsen leder även till minskade grönområden, vilket påverkar områdets estetiska och ekologiska kvalitet. Slutligen kan införandet av nya bostäder förändra områdets karaktär och charm, vilket kan vara störande för vissa. För att mildra dessa negativa effekter krävs noggrann planering och samråd med de boende för att säkerställa att förändringarna sker på ett sätt som bevarar områdets identitet och livskvalitet.

Sverigedemokraterna har ett starkt motstånd mot ovarsam förtätning och kommer att yrka avslag i detta ärende. Vi menar att förtätningen leder till en ökad trängsel, minskad tillgång till grönområden och andra negativa konsekvenser för de som bor i området. Vi förespråkar istället en mer restriktiv syn på stadsutvecklingen och föreslår alternativa lösningar för att möta behoven av bostäder och infrastruktur utan att förtäta sönder befintliga villaområden.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson (C).

Särskilt uttalande

Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi välkomnar 42 nya hyresrätter i Solhem. Området är beläget i Spånga centrums utkant, cirka 300 meter ifrån Spånga pendeltågsstation. Solhem ligger inom ett stadsutvecklingsområde där det finns stora möjligheter till stadsutveckling. Projektet bidrar till att skapa en mer sammanhållen stad då platsen ligger längsmed två utpekade urbana stråk. I den pågående planprocessen studeras det hur den tillkommande bebyggelsen kan bidra till att stärka dessa som stadsgator. Ett stort serviceutbud återfinns i områdets direkta närhet. Ett tillskott av bostäder i området möjliggör att fler människor får tillgång till såväl arbetsplatser som service. Markanvisningen görs till ett fastighetsbolag som ägs av SBB.

SBB har genom ett av sina andra dotterbolag ett annat projekt i närområdet. I Spånga centrum finns en gammal järnhandel som är en kulturhistoriskt värdefull byggnad. På platsen pågår ett stadsutvecklingsprojekt där det gamla huset ska vara kvar och det ska byggas bostäder intill. Detaljplanen har vunnit laga kraft i april 2022 och stadens arbeten är avslutade, men fastighetsbolaget som ägs av SBB har inte satt igång några arbeten. Istället står nu den gamla järnhandeln tom och förfaller. Huset drar till sig olovliga bosättningar och nyligen uppstod en brand som gjorde hål i taket där det nu regnar in. Detta är inte en acceptabel situation. SBB äger genom sina dotterbolag även ett antal centrum, bland annat Akalla centrum där vi ser fram emot förbättringar.

I förslaget till nya riktlinjer för markanvisning kommer kontrollen av byggaktörer att skärpas. Inför val av byggaktör gör staden en grundlig bedömning för att säkerställa att bolaget har ekonomisk och organisatorisk förmåga att genomföra projektet. I bedömningen kommer det att ingå en undersökning av samlade åtaganden i andra projekt. Det tydliggörs också att en ny bedömning kan krävas under projektets gång eller inför försäljning av marken om staden bedömer det nödvändigt.

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Förslaget innehåller nybyggnation av ca 42 lägenheter i flerbostadshus, varav cirka 28 på stadens mark. Lägenheterna föreslås upplåtas med hyresrätt. Vi konstaterar att parkering ska anordnas i underjordiskt garage, det är generellt sett bra. Samtidigt behöver kontoret initiera en utredning av parkeringsfrågan kopplat till området runt Spånga centrum. Det är många parkeringsplatser som försvunnit kopplat till andra närliggande projekt, vilket har medfört en parkeringsbrist inom området.

§19 Förlängning av och tillägg till markanvisning för bostäder inom del av fastigheten Farsta 2:1. Reviderat Inriktningsbeslut

Dnr E2017-03823/ E2024-02170

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner förlängning av markanvisningsavtal samt anvisar tillkommande lägenheter inom del av fastigheten Farsta 2:1 i Farsta till AB Borätt och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa tilläggsavtal till markanvisningsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.
2. Exploateringsnämnden godkänner förslag till reviderad inriktning och ger exploateringskontoret i uppdrag att fortsätta planering för projekt Samsö upp till 11,9 miljoner kronor (inriktningsbeslut), som underlag för kommande genomförandebeslut.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§20

Reviderat inriktningsbeslut för Hjorthagen samt reviderat delgenomförandebeslut för marksanering i Kolkajen-Ropsten

Dnr E2024-00945

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner fortsatt utrednings- och projekteringsarbete samt övriga förberedande arbeten för Hjorthagen i Norra Djurgårdsstaden med utgifter upp till 560 miljoner kronor samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner utgifterna och ger exploateringsnämnden i uppdrag att fortsätta utredningarna.
2. Exploateringsnämnden godkänner reviderat delgenomförandebeslut avseende marksanering för Kolkajen-Ropsten med en utökning av budget till 1 131 miljoner kronor samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner utgifterna och ger exploateringsnämnden, i uppdrag att fortsätta utförandet av marksaneringen.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Svante Linusson (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till Moderaternas förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 6 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP) och Anders Edin (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) med stöd av Svante Linusson (C) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - a. Att i huvudsak godkänna kontorets förslag till beslut

- b. Att uppdra till exploateringskontoret att kvartalsvis återkomma till nämnden med en fördjupad lägesredovisning av projektet som helhet.
- c. Att därutöver anföra följande:

Det är glädjande och positivt att stadsutvecklingen i Hjorthagen går framåt. Samtidigt är det mycket stort och komplext projekt, med många olika delar som behöver samspela såväl i tid som ekonomiskt. Därför är det också naturligt att det i vissa delprojekt kan vara rationellt med ett ekonomiskt underskott eftersom det vägs upp av totalekonomi. Så har det också sett ut i projektet historiskt, fram till nu. Vi ser med stor oro på att ett miljardöverskott vänts till ett underskott och vi förutsätter att exploateringskontoret vidtar adekvata åtgärder för att vända på den utvecklingen. För att öka den politiska insynen och styrningen uppdrar vi därför till kontoret att kvartalsvis återkommer till nämnden med en fördjupad lägesredovisning där inte minst ekonomi, risker och tidplan ska redovisas.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP) och Anders Edin (SD).

Särskilt uttalande

Svante Linusson (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Norra Djurgårdsstadens nya gröna och hållbara stadsdel är ett oerhört viktigt och bra projekt för Stockholms stad. Utbyggnationen mot Kolkajen och Ropsten kommer i sin tur medföra stora förändringar på hela området, infrastruktur och gränssnittet mellan land och vatten.

Centerpartiet är av uppfattningen att informationen som delges politiken i de stora projekten för NDS, Värtahamnen, Frihamnen och Loudden är bristfällig. Precis som i flera andra av de stora projekten i Stockholms stad, inte minst de som är under Exploateringsnämnden, är både politiska förankringen och beslutsordningen alldeles för knaper. Som exempel kan nämnas Slussens arbete med gång- och cykelbron, men även inom Stockholm Vatten och Avfall.

De stora projekten har blivit för tjänstemannastyrda och insynen når inte de krav som bör vara brukligt för Sveriges huvudstad. För Centerpartiet är transparens och politiskt ansvarsutkrävande viktiga stöttepelare i det demokratiska systemet, men också för att projekten ska kunna bli så bra som de kan. För att skapa legitimitet för de enorma och viktiga projekt som staden åtar sig, behöver vi politiker få tillräckligt med insyn och vara delaktiga i beslutsfattandet. Under rådande förutsättningar vill vi i Centerpartiet föra till protokollet att en ökad politisk insyn och deltagande är att efterfråga.

Ersättaryttrande

Aron Modig (KD) lämnar ersättaryttrande enligt följande:

Utvecklingen av Kolkajen är ett komplext projekt och vi oroas över att täckningsgraden i detta inriktningsskede redan underskrider 100 %, inklusive övriga nämnders tillkommande investeringar.

Vi har förståelse för att projektet inte längre anses kunna rymma den tidigare planerade exploateringsgraden mot bakgrund av Länsstyrelsens inspel. Däremot efterfrågar vi en kartläggning av möjligheterna att utöka exploateringen i de parallella, kvarvarande delprojekten för att kompensera det minskade antalet bostäder. Genom fler bostäder eller en större andel bostadsrätter skapas stabilare ekonomiska förutsättningar för att på totalen täcka stadens kostnader för utvecklingen av Hjorthagen.

§21**Genomförandebeslut för Stora Sköndal etapp 2A**

Exploateringsavtal med markförvärv för skol- och garageändamål inom fastigheten Sköndal 1:26 i Sköndal med Stora Sköndal Framtidsutveckling AB, Stora Sköndal Bygg AB m.fl.

Exploateringsavtal för bostadsändamål inom fastigheten Sköndal 1:14 i Sköndal med Förvaltnings AB Storskogen.

Överenskommelse om exploatering med tomträtt för skoländamål inom fastigheten Sköndal 1:26 i Sköndal med Skolfastigheter i Stockholm AB.

Överenskommelse om exploatering med tomträtt för garageändamål inom fastigheten Sköndal 1:26 i Sköndal med Stockholms Stads Parkering AB

Dnr E2024-00980

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner för sin del förslag till genomförandet av exploatering inom fastigheterna Sköndal 1:8, 1:26, Kollekten 1, Sköndal 1:14 och föreslår att kommunfullmäktige godkänner förslag till genomförande för projekt Etapp 2A och att exploateringsnämnden medges rätt att genomföra projektet till en projektutgift om 74,8 miljoner kronor, en projektinkomst om 37,6 miljoner kronor.
2. Exploateringsnämnden godkänner överenskommelse om exploatering med tomträttsupplåtelse av mark inom fastigheten Sköndal 1:26 till Skolfastigheter i Stockholm AB.
3. Exploateringsnämnden godkänner överenskommelse om exploatering med tomträttsupplåtelse av mark inom fastigheten Sköndal 1:26 till Stockholms Stads Parkerings AB.

4. Exploateringsnämnden godkänner för sin del exploateringsavtal med markförvärv inom fastigheten Sköndal 1:26 med Stiftelsen Stora Sköndal, Stora Sköndal Framtidsutveckling AB, Stora Sköndal Bygg AB, Stora Sköndal tomt 3.2 AB, Stora Sköndal tomt 1.1 AB, Stora Sköndal tomt 1.2 AB, Stora Sköndal tomt 1.3 AB, Stora Sköndal tomt 1.4 AB, Stora Sköndal tomt 2.1 AB, Stora Sköndal tomt 2.2 AB, Stora Sköndal tomt 2.3 AB, Stora Sköndal tomt 3.1 AB, Stora Sköndal tomt 3.4/3.5 AB, Stora Sköndal tomt 4.1 AB, Stora Sköndal tomt 4.2 AB, Stora Sköndal tomt 4.3 AB och Stora Sköndal tomt 4.4 AB med en preliminär köpeskilling om cirka 14,8 miljoner kronor i prisnivå 2022 04 samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner exploateringsavtalet.

Reservation

Anders Edin (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Anders Edin (SD) föreslår att nämnden beslutar att delvis bifalla kontorets förslag till beslut, samt att därutöver anföra följande:

Stora Sköndal, ett ambitiöst stadsutvecklingsprojekt i Stockholm, har potential att visa hur klassisk arkitektur kan integreras i moderna stadsdelar. Med planerna att bygga cirka 4500 bostäder samt skolor, parker och annan infrastruktur, erbjuder detta projekt en chans att förena tradition med innovation.

Klassisk arkitektur bidrar till historisk och kulturell kontinuitet. Genom att inkludera element som kolonner, symmetri och detaljerade fasader kan området reflektera och bevara sin rika historia. Detta skapar en känsla av sammanhang och identitet, vilket är viktigt för både invånare och besökare.

Estetisk kvalitet är en annan stor fördel. Tidlösa proportioner och harmoniska former skapar visuellt tilltalande miljöer som höjer områdets attraktivitet och fastighetsvärden. Hög arkitektonisk kvalitet bidrar också till hållbarhet, eftersom klassiska byggmetoder och material ofta är robusta och långlivade.

Genom att utforma byggnader och offentliga rum med mänskliga proportioner i åtanke, kan klassisk arkitektur främja social interaktion och välbefinnande. Dessutom erbjuder den flexibilitet att integrera moderna teknologier och funktioner utan att kompromissa med estetiska värden.

Sverigedemokraterna anser att klassisk arkitektur i projekt som Stora Sköndal skulle skapa harmoniska och hållbara miljöer som respekterar både historia och framtid. Detta bidrar till att bygga städer som är både funktionella och meningsfulla att leva i, vilket tyvärr saknas i detta projekt.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson (C).

Särskilt uttalande

Svante Linusson (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Centerpartiet välkomnar att nämnden äntligen kan godkänna förslaget till genomförandebeslut för denna etapp av Stora Sköndal, med ett stort antal bostäder och en fullstor idrottshall. Däremot beklagar vi att projektet inte verkar ha behandlas med den prioritet det förtjänar på grund av att marken är privatägd. Att staden inte får exploateringsintäkter ska inte hindra en snabb och effektiv process, särskilt när det gäller ett så omfattande och viktigt projekt för stadsutvecklingen.

Enligt Centerpartiet måste staden fokusera på att förbättra och effektivisera de interna strukturerna för att skapa framdrift i dylika projekt. När privata aktörer visar vilja och kapacitet att utveckla och bygga bör vi som stad göra allt vi kan för att stötta dessa initiativ, inte minst i ljuset av rådande byggkris och bostadsbrist.

Ersättaryttrande

Aron Modig (KD) lämnar ersättaryttrande enligt följande:

Kristdemokraterna ser i grunden optimistiskt på den omfattande utvecklingen av Stora Sköndal. Vi noterar däremot att täckningsgraden är relativt låg sett till projektets storlek och dit tillhörande risker. Vi efterfrågar därför ett stringent fokus på konstadseffektivitet och budgethållsamhet avseende stadens åtaganden i projektet, liksom en större andel bostadsrätter.

Parallellt behöver transportbehovet för de framtida sköndalsborna säkerställas genom fullgoda parkeringstal. Med en större närhet till arbetskluster och handelsplatser i Huddinge och Tyresö än Stockholm City är sannolikheten stor att de nyinflyttades vardag kommer utspela sig utanför det citycentrerade kollektivtrafiknät som ett lågt parkeringstal annars ofta kan motiveras av.

§22

Markanvisning för kontor och industriändamål inom del av fastigheten Elektriciteten 6 i Hjorthagen, Norra Djurgårdsstaden till Ellevio AB

Dnr E2024-01150

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för kontor och industriändamål inom fastigheten Elektriciteten 6 i stadsdelen Hjorthagen i Norra Djurgårdsstaden, Östermalm till Ellevio AB och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.
2. Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.
3. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 3 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§23

Genomförandeavtal avseende tunnel för högspänningskablar inom Elektriciteten 6 i Hjorthagen, Norra Djurgårdsstaden

Dnr E2024-01151

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner genomförandeavtal avseende tunnel för högspänningskablar inom Elektriciteten 6 i Hjorthagen, Norra Djurgårdsstaden med Ellevio AB och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa genomförandeavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 3 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§24 Valparaiso och Södra Värtan. Lägesredovisning samt beslut om reviderat utredningsbeslut

Dnr E2024-01588

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner lägesredovisningen och överlämnar den till kommunfullmäktige för kännedom.
2. Exploateringsnämnden godkänner för sin del förslag till utökad utredningsbudget och föreslår att kommunfullmäktige godkänner förslaget till utökad utredningsbudget för projekt Valparaiso och att exploateringsnämnden medges rätt att fortsätta planering för projekt Valparaiso upp till 80 miljoner kronor (utredningsbudget), som underlag för ett kommande reviderat inriktningsbeslut.
3. Exploateringsnämnden godkänner för sin del förslag till utökad utredningsbudget och föreslår att kommunfullmäktige godkänner förslag till utökad utredningsbudget för projekt Södra Värtan och att exploateringsnämnden medges rätt att fortsätta planering för projekt Södra Värtan upp till 250 miljoner kronor (utredningsbudget), som underlag för ett kommande reviderat inriktningsbeslut.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§25

Markanvisning för häkte inom fastigheten Fejan 1 och del av Farsta 2:1 i Larsboda till Kriminalvården. Inriktningsbeslut

Dnr E2024-01668

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för häkte inom fastigheten Fejan 1 och del av Farsta 2:1 till Kriminalvården och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.
2. Exploateringsnämnden godkänner förslag till inriktning och ger exploateringskontoret i uppdrag att fortsätta planering för projekt Fejan upp till 7 miljoner kronor (inriktningsbeslut), som underlag för kommande genomförandebeslut.
3. Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 30 april 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Stadens inriktning för markområdet har varit att markanvisa till en aktör för en långsiktig verksamhet som kan bidra till Larsboda verksamhetsområde och till stadens övergripande mål om fler arbetsplatser i söderort. Kriminalvårdens förslag på häkte bedöms uppfylla detta önskemål och med anledning av detta föreslås en direktanvisning till Kriminalvården.

Kriminalvården uppskattar att förslaget kommer möjliggöra för cirka 300 nya arbetsplatser.

I detta sammanhang ser vi det som viktigt att staden också verkar för att göra Larsboda som sådant till en mer attraktiv plats. Vi förespråkar därför att kontoret parallellt med den fortsatta processen initierar en lokal dialog kring en framtida och positiv utveckling av Larsboda.

§26

Detaljplan för Sofia bollplan inom fastigheten Södermalm 8:57 på Södermalm för idrottsändamål

Dnr E2024-01738

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.
2. Exploateringsnämnden anmäler beslutet till trafiknämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden samt Södermalms stadsdelsnämnd.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 7 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§27**Markanvisning för fördelningsstation för el inom del av fastigheten Farsta 2:1 i Farsta till Ellevio AB**

Dnr E2024-01786

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för fördelningsstation för el inom del av fastigheten Farsta 2:1 till Ellevio AB och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.
2. Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 6 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§28**Markanvisning för bostäder och gruppbo-
stad inom fastigheten Enskede Gård 1:1 i Gamla
Enskede och Kärrtorp till NREP NSFV Sweden
Holding 56 AB. Inriktningsbeslut**

Dnr E2021-02228

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt sitt förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att låta ärendet utgå.

§29
Ärendet utgår

§30 Genomförandebeslut för investeringar och förvaltning av mark och byggnader inom Frihamnens planprogramområde inom fastighet Ladugårdsgärdet 1:4 i Norra Djurgårdsstaden i väntan på exploatering

Dnr E2024-01785

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner genomförandebeslut för projektutgifter om cirka 35 miljoner kronor avseende bland annat renoveringar, reparationer och förbättringsåtgärder samt förvaltning av mark och byggnader som ägs av exploateringskontoret inom planprogramområdet Frihamnen inom fastigheten Ladugårdsgärdet 1:4 och ger exploateringskontoret i uppdrag att genomföra projektet och förvalta området i väntan på exploatering.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Svante Linusson (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Centerpartiet ser stor potential i den framtida stadsomvandlingen av Värtahamnen, Frihamnen och Loudden – men även en lika stor potential till bättre markanvändning i området i väntan på exploatering. Planprocesserna fortskrider långsamt – om ens överhuvudtaget – till följd av invecklade utmaningar i allt från riksintressespecificeringar, buller och den allmänna krisen i byggbranschen. Till följd av detta kommer Frihamnen och Loudden under en betydande tid

framöver vara sig likt, med samma rådande otillgänglighet och upplevd ödslighet – med otrygghet som följd.

Centerpartiet har i en skrivelse till Exploateringsnämnden nyligen uppmärksammat behovet av tillfälliga idrottsytor för att möta det skriande behovet av planer och lokaler hos idrottsföreningarna i innerstaden, särskilt på Östermalm. Inom ramen för idrottsprogrammet pekas ”skapa[andet av] tillfälliga idrottsytor på platser som är i ett tidigt exploateringskedje i väntan på annan byggnation” ut som ett av Exploateringsnämndens ansvarsområden. En betydande del av de ytor och byggnader som efter containerhamnens avveckling på Loudden nu förvaltas av Exploateringskontoret utgörs av stora, plana och hårdgjorda ytor. Dessa ytor bör med relativt enkla medel på kort sikt kunna komma idrottsrörelsen till gagn.

§31

Avgränsningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken - etablering av cementdepå och hamnverksamhet samt byggnation av ny kaj inom fastigheterna Shanghai 1 m.fl. i Energihamnen i Stockholm. Anmälan om svar på remiss

Dnr E2024-01625

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 13 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Detta är ett stort och viktigt projekt i Stockholm, det sträcker sig över lång tid och medför av naturliga skäl både många och komplexa utredningar. Med anledning av detta lägger Moderaterna idag en skrivelse med en begäran om en fördjupad dragning av projektet på nästkommande exploateringsnämnd. Inte minst vad gäller miljöaspekten, höjder och gestaltning, samt de värden som kan skapas genom en kommande stadsutveckling på Lövholmen.

Anders Edin (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Stockholms stad har mottagit en remiss angående avgränsningssamråd Heidelberg Materials Cement Sverige AB (Heidelberg Materials). Ansökan gäller tillstånd enligt 9 kapitlet miljöbalken för att bedriva cementdepå- och

hamnverksamhet i Energihamnen samt tillstånd till vattenverksamhet i form av en ny kaj.

Avgränsningssamrådet gäller tillstånd att bedriva cementdepå- och hamnverksamhet i Energihamnen samt tillstånd till vattenverksamhet i form av en ny kaj. Sökanden, Heidelberg Materials Cement Sverige AB (Heidelberg Materials) har en befintlig cementdepå i Lövholmen som ska flytta till Energihamnen för att lämna plats för bostäder.

Sverigedemokraterna är tveksamma till att förlägga en samlad energihamn till Norra Djurgården. Vi anser att flera alternativa placeringar måste övervägas noggrant så som Nynäshamn, Södertälje eller noll-alternativet att behålla hamnen på Lövholmen.

Ersättaryttrande

Aron Modig (KD) lämnar ersättaryttrande enligt följande:

Kristdemokraternas vision för Stockholms stadsutveckling är en stad som växer attraktivt, varsamt och hållbart. Staden ska växa utifrån stockholmarnas och näringslivets skiftande behov samt med stor respekt för Stockholms unika karaktär och historia.

Det grundläggande syftet med att flytta cementdepån från Lövholmen till Energihamnen är att möjliggöra stadsutveckling i Liljeholmen samt bidra till en mer hållbar och transportsnål byggsektor. Energihamnens tillgång till såväl väg- som spår- och vattentransporter bidrar till dess strategiska värde i omställningen av Stockholms intensiva byggsektor samtidigt som behovet av utländsk och mindre miljövänlig betong minskar.

Vi delar i grunden både syfte och ambition med föreslagen flytt, dock vill vi å det tyngsta understryka vikten av att minska cementdepåns ingrepp i stadsbilden samt möjligheterna till framtida stadsutveckling på platsen.

Energihamnen har på längre sikt potential att mer tydligt länka samman porten mot Lidingö med Djurgårdsstadens – och i förlängningen Östermalms – lummiga alléer och avenyer. Vi efterfrågar därför ett omtag i förslaget för att påtagligt minska höjden på cementsilon alternativt att utredningsarbetet fortsätter för att lokalisera en annan lämplig plats för cementdepån i staden.

§32

Motion av Dennis Wedin (M) om att rädda Rålis. Svar på remiss

Dnr E2024-01402

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 19 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi konstaterar att ett andra samråd om järnvägsplanen just nu pågår, under perioden 22 maj till 19 juni 2024. När samrådshandlingarna presenterades framgick det att Region Stockholms förslag är att lokalisera arbetstunneln till station Fridhemsplan vid Lindhagensplan. Det var naturligtvis ett glädjande besked för alla stockholmare, och ett bevis på att Moderaternas hårda arbete för att rädda Rålambshovsparken från exploatering lönade sig.

En fråga återstår dock att lösa, nämligen att flytta bensinmacken vid Lindhagensplan. Hur den frågan ska lösas får inte bli en politisk strid mellan stad och region liknande det som hände med gång- och cykelbron vid Slussen. Det är Stockholms stad, via exploateringsnämnden, som har ansvaret

för tomträttsavtal i staden och kan därmed sätta ned foten i frågan. En uppsägning kan enligt avtalet som tidigast ske den 30 september 2025, men vi menar att detta bör tas upp redan nu för att ge både bensiinmacken, staden och regionen så tydliga förutsättningar som möjligt.

§33 Slutredovisning av projekt Bryggvägen inom fastigheterna Paddeln 1 med flera i Gröndal med ByggVesta med flera

Dnr E2024-00839

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner slutredovisningen av projekt Bryggvägen inom fastigheterna Paddeln 1, Spinnakern 1 och 2, Rundhultet 1, Durken 1, Storseglet 3, 5, 6 i Gröndal med Alm Equity, Aros Bostad, Bonava, ByggVesta och Genova.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 30 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§34

Förnyelse av markanvisning för bostäder inom fastigheten Lommen 9 i Aspudden till Lommen 10 Stockholm AB

Dnr E2021-01298

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för bostadsändamål inom fastigheten Lommen 9 till Lommen 10 Stockholm AB och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.

Reservation

Anders Edin (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 16 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Anders Edin (SD) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - a. Att exploateringsnämnden avbryter markanvisningen.
 - b. Att exploateringsnämnden hemställer till stadsbyggnadsnämnden att inte börja ett detaljplanearbete.
 - c. Att därutöver anföra följande:

Cementformen Holding AB, dåvarande ägare till Lommen 10, erhöll 2021-05-27 en markanvisning inom stadens fastighet Lommen 9 i Aspudden. Avtalet löpte ut 2023-05-27 vilket gör att markanvisningen behöver förnyas. Lommen 10 har dessutom bytt ägare och det förnyade

markanvisningsavtalet föreslås därför tecknas med den nya ägaren Lommen 10 Stockholm AB.

Sverigedemokraterna motsätter sig en ytterligare förtätning av Aspudden. Förslagen byggnation sker på ett grönområde intill bostadshus. Stockholm stad ska bevara sin grönska och utveckla den för att stärka sitt miljöarbete. Den föreslagna förtätningen är ovarsam med negativa konsekvenser för såväl närboende som den lokala naturen

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson (C).

Ersättaryttrande

Aron Modig (KD) lämnar ersättaryttrande enligt följande:

1. Att avslå förslaget till beslut.
2. Att därutöver anföra följande:

Kristdemokraterna gick till val på att stoppa ovarsam förtätning i staden. Vi anser inte att det är lämpligt att invid småhus tränga in ett flerbostadshus. Ska förslagen yta trots allt exploateras anser vi att fler småhus skulle kunna komplettera området småskaliga karaktär.

§35

Markanvisning för bostäder och lokal för centrumändamål inom fastigheterna Urmakaren 49 och del av Sätra 2:1 i Mälarhöjden till Primula Byggnads AB

Tilläggsavtal till markanvisningsavtal inom fastigheterna Amarantern 1 och del av Sätra 2:1 i Bredäng till Primula Byggnads AB

Dnr E2021-04630

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder och lokaler inom fastigheterna Urmakaren 49 och del av Sätra 2:1 till Primula Byggnads AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.
2. Exploateringsnämnden godkänner förslag till tilläggsavtal till markanvisning för bostäder inom fastigheterna Amarantern 1 och Sätra 2:1 till Primula Byggnads AB och ger kontoret i uppdrag att träffa tilläggsavtal till markanvisningsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtandet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§36

Markanvisning och överenskommelse om exploatering med tomträtt för skol-, industri- och kontorsändamål inom fastigheten Storsätra 1 i Sätra med Corem Storsätra AB

Dnr E2024-00144

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP):

1. Exploateringsnämnden beslutar att godkänna exploateringskontorets förslag till beslut.
2. Exploateringsnämnden anvisar mark för kontor, industri och skolverksamhet inom fastigheten Storsätra 1 och del av Sätra 2:1 till Corem Storsätra AB.
3. Exploateringsnämnden godkänner överenskommelse om exploatering inom befintlig tomträtt på fastigheten Storsätra 1 i Sätra med Corem Storsätra AB.
4. Exploateringsnämnden beslutar att uppdra åt exploateringskontoret att i tomträttsavtalet begränsa möjligheten till utbildningsverksamhet till endast vuxenutbildning och yrkesutbildning.
5. Exploateringsnämnden beslutar att därutöver anföra följande:

Vi ser positivt på förslaget att utveckla den aktuella fastigheten i Sätra och därmed skapa förutsättningar för fler angelägna arbetsplatser i denna del av söderort. Fastigheten kan få en viktig roll för att möjliggöra kontor, olika former av handel samt hotell och event i detta område. Efterfrågan på nya verksamhetslokaler för yrkesbutiker och serviceändamål är stor i Sätra idag. Med en tillbyggnad enligt förslaget kan en del av efterfrågan tillgodoses.

Det är glädjande att den tidigare planerade grundskoleverksamheten inte längre är aktuell. Vi ställer oss tveksamma till en framtida användning av fastigheten för fristående gymnasieskola och anser därför att den möjligheten ska begränsas i tomträttsavtalet.

Reservation

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Anders Edin (SD) och Svante Linusson (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till kontorets förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 15 maj 2024.
Kontoret föreslår att nämnden beslutar:

1. Att anvisa mark för kontor, industri och skolverksamhet inom fastigheten Storsätra 1 och del av Sätra 2:1 till Corem Storsätra AB.
2. Att godkänna överenskommelse om exploatering inom befintlig tomträtt på fastigheten Storsätra 1 i Sätra med Corem Storsätra AB.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Anders Edin (SD) och Svante Linusson (C) föreslår att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP).

§37 Markanvisning och överenskommelse om exploatering med tomträtt, för sopsugsändamål inom fastigheten Isterbandet 5 i Johanneshov med Stockholm Avfall AB. Delgenomförandebeslut

Dnr E2024-00110

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för sopsugsändamål inom fastigheten Isterbandet 5 till Stockholm Avfall AB.
2. Exploateringsnämnden godkänner förslag till delgenomförande av exploatering inom fastigheten Isterbandet 5 för projekt Slakthusområdet etapp 3 till en investeringsutgift om 20,4 miljoner kronor och ger exploateringskontoret i uppdrag att genomföra projektet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§38**En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023:72). Svar på remiss**

Dnr E2024-00897

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 14 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§39

Åtgärdsprogram buller Stockholms stad 2024-2028. Anmälan om svar på remiss

Dnr E2024-01322

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 30 april 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Svante Linusson (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Centerpartiet välkomnar ett nytt åtgärdsprogram mot buller som ersätter det tidigare som var rådande 2019–2023. Buller är en av de miljöstörningar som dagligen påverkar flest stockholmare. Vilket för enskilda individer kan leda till olika negativa hälsoeffekter så som sömn- och aktivitetsstörningar samt ökad risk för hjärt- och kärlsjukdomar. Eftersom det finns en risk att buller också skapar koncentrationssvårigheter och inlärningsproblem för barn och unga tycker vi det är av extra vikt att verka för låga bullernivåer vid stadens skolor och förskolor.

Åtgärdsprogrammet fokuserar på trafikbuller från kommunala vägar i befintlig miljö vilket förvisso innebär att Trafiknämnden har ansvar för samtliga åtgärder. Centerpartiet anser det viktigt att arbeta med innovativa lösningar för bullerskydd – helst gröna bullerskydd. Fler träd och ett grönare Stockholm innebär också att dämpningen av buller förbättras. Vi delar kontorets syn att ett ökat fokus på åtgärder kring bullerkällorna är positivt.

Centerpartiet finner det dock angeläget att påpeka att en stad måste få leva och låta. Därför driver vi på för en reformering av de nationella regelverken för buller. Som är både trubbiga och i många fall alltför restriktiva, i synnerhet när det gäller ljud från konserter eller barn som idrottar. En skev maktbalans råder där ett fåtal närboende kan stoppa starka allmänna intressen om en levande och attraktiv stad. Därför vill vi skapa zoner i områden där högre ljudnivåer kan tillåtas under hela dygnet.

På samma sätt finner vi många gånger att dagens trubbiga syn på trafikbuller står i vägen för en sund utveckling av Stockholm. En betydande del av Stockholms bostäder hade aldrig blivit byggda om dagens riktlinjer hade varit rådande. Fler aspekter måste tas i beaktande och en av dessa är att bostadslösa människor, eller stressen över att flytta mellan andra- och tredjehandsbostäder, också tär också på människors hälsa. Det finns flera exempel på där Exploateringskontoret sagt nej till bostadsbyggen med hänvisning till för höga bullernivåer. Trots att bostäderna enligt planerna skulle uppföras i direkt anslutning till redan befintliga bostäder och möjligheten till att bygga bullerdämpande fasader utvecklats betydligt sedan ursprungsbyggnationen på platsen. Med denna inställning till bostadsbyggande i stadsmiljö kommer det bli mycket utmanande att nå stadens bostadsmål, i synnerhet om vi också vill värna exempelvis grönområden. Centerpartiet menar därför att en komplex fråga kräver mindre trubbiga regelverk än de som råder och tillämpas idag. Känsligheten för buller varierar trots allt mellan olika människor och frågan är aldrig så enkel som att det är ett decibeltal som ska fälla avgörandet.

§40 Miljöprogram 2030 för Stockholms stad. Svar på remiss

Dnr E2024-01336

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Anders Edin (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Svante Linusson (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 17 maj 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Jäv

Tove Lönstad (S) har på grund av jäv inte deltagit i eller varit närvarande vid handläggningen av detta ärende.

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar att delvis hänvisa till kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen, samt att därutöver anföra följande:

Stockholm ska vara en av världens ledande städer vad gäller klimatomställning. Just därför menar Moderaterna att det är av största vikt att Stockholm bedriver ett miljö- och

klimatearbete som både ger resultat och inspirerar andra städer till att ta efter. Då krävs långsiktiga och effektiva insatser för miljön och klimatet kombinerat med ökad tillväxt.

Stockholms stads miljöprogram fastslår stadens strategiska inriktning inom miljö- och klimatområdet. Genom sju konkreta mål utgör programmet också basen för flera av stadens handlingsplaner. Flera av målen i förslaget till nytt miljöprogram känns igen från det nuvarande miljöprogrammet som fastslogs av den förra grönbå majoriteten. Det visar på en tydlighet och långsiktighet inom stadens hållbarhetsarbete vilket i sin tur skapar legitimitet även utanför organisationer.

Förslaget till miljöprogram understryker behovet av samverkan, delaktighet och engagemang. Några av målsättningarna inkluderar utöver staden även handling från exempelvis näringslivet, civilsamhället, akademien och stockholmarna. Det är en viktig poäng att fler utanför stadens organisation är med och de facto gör omställningen. Men det aktualiserar även frågan kring vilka områden staden har rådighet att bestämma över.

Nytt för detta program är målet om en rättvis och inkluderande omställning. Utöver att staden ska fortsätta arbetet vad gäller klimatanpassning och att fler ska känna sig delaktiga i stadens miljö- och klimatarbete vill Moderaterna i detta även lyfta tryggheten. Inte minst vad gäller utformningen och skötseln av det offentliga rummet och vid/på stadens idrottsanläggningar. Detta eftersom det största hotet mot en rättvis och inkluderande stad i dagsläget är den omfattande otryggheten, inte minst i Stockholms utanförskapsområden. Det här är anledningen till att Moderaterna i vår budgetreseration lagt särskilda medel för städning och skötsel av det offentliga rummet – något som också bidrar till mer välmående natur och mer cirkulär avfallshantering.

Moderaterna står fortsatt bakom målen som tidigare antagits av staden vad gäller ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040 samt en fossilfri organisation 2030. Det är av största vikt att Stockholms stads miljö- och klimatarbete går i linje med Parisavtalet och svensk lagstiftning. Moderaterna sätter även stor tillförsikt till EU:s Green Deal vilket är i linje med Parisavtalet och bland annat innebär att transportsektorn framgent kommer omfattas av ETS-

systemet. Vi är övertygade om att Stockholms resa mot att bli fossilfritt handlar om att hjälpa stockholmare ställa om och göra mer hållbara val. Det är därför vi är så angelägna om att skynda på utbyggnaden av inte minst den offentliga laddinfrastrukturen och möjliggöra för fler privata aktörer att sätta upp laddpunkter där det behövs. Moderaterna vill vidare att stadens elproduktion från solceller ska femdubblas till 2030 samt att handläggningstid för bygglov för solceller och bergvärme för privatpersoner halveras.

Nya avfallsdirektiv och lagstiftningar har satt målet om ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm i nytt ljus – inte minst eftersom staden fått ett ännu större ansvar än tidigare för avfallshanteringen. Kombinerat med att möjliggöra för mer resurseffektiva och cirkulära kretslopp vill Moderaterna lyfta behovet av att staden uppfattas som framåtlutad och inlyssnande – inte minst gentemot stadens företagare vilka också ålagts ett större ansvar för avfallshanteringen.

Vad gäller ett giftfritt Stockholm vill Moderaterna understryka behovet av att arbetet – inte minst vad gäller förbud – är harmoniserat med gällande lagstiftning och inte minst övriga kommuner i regionen. Arbetet behöver löpande utvärderas för att dels bedöma kostnaderna, dels bedöma att stadens normer är verkningfulla och faktiskt ger effekt.

Förslaget till Stockholms elfte miljöprogram lyfter flera gånger att Stockholm ska vara en internationell förebild. Moderaterna vill i de delarna understryka att Stockholm också bör vara ett föregångsexempel för andra städer – både i Sverige, Europa och resten av världen – vad gäller urbant miljö- och klimatarbete. Det kräver dock att vi lyckas bevisa att hållbarhet i alla tänkbara aspekter kan kombineras med tillväxt och välbefinnande. Just därför är det särskilt viktigt att hela Stockholm – inte bara staden som organisation – uppfattar stadens miljö- och klimatarbete som legitimt. Annars kommer stadens mål att misslyckas och Stockholm blir en sämre stad.

- 3) Anders Edin (SD) föreslår att nämnden beslutar att godkänna Sverigedemokraternas förslag som svar på remissen, samt att därutöver anföra följande:

Stockholm stad ska vara en ansvarstagande kommun som främjar social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Alla åtgärder ska vara förankrade i beprövade best-practice

metoder med syftet att maximera miljövinsten/utsläppsminskningen per investerad krona.

Stockholm stad bör särskilt fokusera på att bevara grönområdena och stärka den biologiska mångfalden, samt rena våra vattendrag. Den kraftiga byggtakten och förtätningen innebär att viktiga grönområden försvinner. En grönskande stad är viktig för människors och djurs välbefinnande och skapar höga levnadskvalitéer. I detta ingår att nyplantera träd i samband med att avverkning sker på grund av almsjukdom. Grönytor bidrar även till klimatanpassningsprocessen, motverkar översvämningar genom att ta upp dagvatten.

Cirkularitet och återbruk kan vara befogat för vissa produkter, men för andra är kostnaden för hög till den potentiella nyttan. Åtgärder med varierande effektivitet måste ställas mot varandra i det lokala, nationella och internationella klimat- och miljöarbetet.

Frisk luft ska vara en självklarhet i Stockholm. För att nå detta krävs grönska, samt internationella arbete för att minska partikelutsläppen i Baltikum där de är som värst. Det krävs även en skärpt regelefterlevnad av miljözon klass 1. Däremot bör nya miljözoner som inkluderar andra fordon än tunga lastbilar ej införas på grund av den oskäligt höga samhällskostnaden mätt i kvalitetsjusterade levnadsår.

Miljöarbetet måste grunda sig i att bevara grönska och natur. Därför ska förtätning primärt ske genom att omvandla hårdlagda ytor och inte genom att omvandla skogsområden och grönytor.

- 4) Svante Linusson (C) föreslår att nämnden beslutar att delvis bifalla kontorets förslag till beslut, samt att därutöver anföra följande:

Miljön och klimatet utgör några av vår tids mest angelägna ödesfrågor. Det är avgörande att miljöarbetet drivs på alla nivåer: inom EU, nationellt i Sverige och lokalt i Stockholm. Stockholm ska vara en klimatpositiv stad senast 2030 och en fossilbränslefri stad senast 2035. För att nå målen behöver vi jobba på flera fronter samtidigt, med teknik som koldioxidinfångning, med att fasa ut fossila bränslen och med att få ner utsläppen från bygg- och fastighetssektorn.

Förslaget till uppdaterat Miljöprogram innehåller flera ambitiösa mål och åtgärder som Centerpartiet välkomnar.

Däremot brister programmet i flera viktiga aspekter och nödvändiga verktyg för att lyckas med åtgärderna saknas. Vi delar även kontorets kritik om inneboende målkonflikter. Det riskerar att göra Miljöprogrammet till ett hårt slag hårt i luften, särskilt på områden staden har begränsad rådighet över. Förslaget sätter stor tilltro till "samverkan" och "kommunikation". Vi känner en viss skepsis över att budskap på stadens reklamvitruiner ska lyckas ändra stockholmarnas beteenden till att halvera sina utsläpp från konsumtion, samtidigt som staden misslyckas med få regionen att säkra kollektivtrafikutbyggnader till nya stadsdelar, exempelvis i Värtahamnen där planeringen pågått i ett decennium. Ett miljöprogram värt namnet behöver bidra till att lösa den typen av grundläggande samordningsproblem.

Många viktiga punkter i programmet saknar helt indikatorer och siffrersatta mål. Bland annat saknas konkreta mål för hur mycket koldioxid som ska fångas in genom bio-CCS, en viktig teknik för att minska stadens utsläpp. Programmet inkluderar positiva åtgärder för biologisk mångfald och minskning av luftföroreningar och plastanvändning. Däremot saknar vi förslag på hantering av ett av stadens stora miljöproblem, nämligen snötippning i vatten.

Beträffande matproduktionen saknas det mätbara mål för att öka andelen svenskt och ekologiskt producerade livsmedel. Centerpartiet anser att 100 procent svenskt vid matupphandling bör vara målet där det är möjligt, och att större fokus borde läggas på viltkött på grund av dess miljö- och hälsofördelar. Vi beklagar att bland de 132 remissinstanser som styret har valt att skicka miljöprogrammet till så finns inte några av de viktigaste samhällsaktörerna inom livsmedel och matproduktion såsom LRF, Lantmännen och Livsmedelsföretagen med. Eller menar styret att ett andelsjordbruk i Kungsängen är representativt för hela livsmedelssektorn?

För Exploateringskontoret del är hanteringen av schakt- och byggmassor en av de enskilt viktigare aspekterna av verksamheten inom ramen för miljö- och klimatarbete. Ett cirkulärt byggande med ökat återbruk och kortare transporter från byggarbetsplatser till masshanteringsplatser är viktiga områden för stadens omställning, och bör lyftas fram tydligare som enskilda punkter i programmet.

Centerpartiet vill se en folkrörelse för klimatet och Stockholm ska vara världsledande i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalet. Stadens miljöprogram är ett viktigt verktyg för att nå detta och bör därför revideras för att inkludera konkreta, siffersatta mål som effektivt kan mäta, följa upp och minska stadens klimatpåverkan.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP).

Ersättaryttrande

Aron Modig (KD) lämnar ersättaryttrande enligt följande:

1. Att delvis godkänna förslag till reviderat Miljöprogram,
2. Att återinrätta tidigare mål om fossilfri stad och fossilfri organisation, samt justera programmet utifrån vad som anförs nedan,
3. Att därutöver anföra följande:

Stockholm klassas återkommande som en av världens mest gröna och hållbara städer, ofta som den mest hållbara i flera internationella rankingar. Det är inte konstigt med tanke på att stadens näringsliv bland annat består av världsledande aktörer inom innovation och grön teknik, framstegshungriga entreprenörer och IT-talanger från hela världen. Staden består till drygt två tredjedelar av grönbå ytor, till överväldigande del grönyta trots en mycket omfattande stadsutveckling i över ett decennium. Stockholmare är dessutom tredje bäst i världen att välja kollektivtrafik framför egen bil, de bor i energieffektiva bostäder och 98 procent av deras avfall återvinns eller blir till energi.

Tack vare teknikutvecklingen har staden bevisat att tillväxt i både ekonomi och befolkning kan gå hand i hand med minskad klimatpåverkan genom omställning, inte avveckling. Sedan år 2010 har stadens koldioxidutsläpp mer än halverats samtidigt som befolkningen vuxit med omkring 20 procent. Utsläppen av svaveldioxid och kolmonoxid, vilka historiskt sett utgjort ett stort problem, har minskat med mellan 86 – 94 procent sedan år 1990. Vissa föroreningar har minskat så pass sedan 90-talet att de inte längre mäts. Stockholm är på rätt väg och omställningen går

allt snabbare, särskilt inom transportsektorn som utgör en stor andel av kvarvarande utsläpp. Nära 75 procent av sålda bilar i Stockholm är laddbara fordon vilket är en dubbling på bara 3 år. Sammantaget finns det många segrar för stockholmarna att vara stolta över.

Dock finns det fortsatt utmaningar att hantera för att uppnå en klimatneutral stad. När staden växer behöver byggsektorn ställa om, gammal industrimark saneras och hållbara bostäder byggas. När stockholmarna blir fler behöver förskolor och skolor fasa ut miljö- och hälsoskadliga kemikalier, sårbara grupper skyddas från effekterna av extremväder och möjligheten att göra smarta val i vardagen säkerställas. Här är vi eniga.

Men en växande stad ställer större krav på avlopps- och avfallshantering, områden som tyvärr påvisat markanta problem till följd av ideologiska skygglappar och bristfällig styrning. Verklighetens behov har åsidosatts till förmån för visionära försöksverksamheter och glädjekalkyler. Resultatet blir en dyrare men mer eftersatt avfallshantering samt färre välfungerande återbruks- och återvinningscentraler.

En ändamålsenlig, renodlad politik är även en grundläggande förutsättning för att vinna acceptans från invånarna i en stad i omställning, samt deras förståelse för de åtgärder politiken utför med deras skattemedel. Symbolpolitiska åtgärder som försvårar vardagen, fördyrar arbetet och bara förflyttar utsläppen är därför inte bara ineffektiva, de riskerar även att bidra till ett motstånd mot en välbehövd omställning.

Vi kristdemokrater ser trots dessa svårigheter med optimism på framtiden. Med den goda historiken i ryggen är vi övertygade om att även vår tids utmaningar kan hanteras. Genom ett mer ändamålsenligt, renodlat arbete med fokus på största nytta och kommunens rådighet kan Stockholm förbli världens mest hållbara stad – utan att späka det näringsliv och de invånare som bidrar så starkt i omställningen redan idag.

Kristdemokraterna välkomnar styrets beslut att låta miljöprogrammet sträcka sig till och med år 2030. Att synka programmets giltighetstid till stadens miljömål och övriga styrdokument underlättar samverkan och minskar riskerna för dubbelarbete i nämnder och bolag. Vi ställer oss även till fullo bakom fem av programmets sju övergripande miljömål,

nämligen att Stockholm ska ha ett livskraftigt ekosystem, att staden ska klimatanpassas, bli mer resurseffektiv och cirkulär, giftfri samt att luften ska vara frisk och ljudmiljön god.

Vi noterar att styret väljer att ersätta de två målen om en fossilfri och klimatpositiv stad med nya mål om klimaträttvisa och stadens globala klimatavtryck.

Målet om klimaträttvisa befarar vi kommer leda till en mer diffus miljöpolitik som flyttar fokus från utsläpp och hållbarhet till socioekonomiska frågor, identitetspolitik och ifrågasättandet av vårt västerländska ekonomiska system. Att politisera miljöpolitiken ytterligare till att omfatta politikområden som fundamentalt skiljer samtliga partier från varandra riskerar att försvåra en välbehövd omställning. En omställning som hittills påvisat stora framgångar utan avkall på vårt välstånd.

Vi ser visserligen fördelar med att synliggöra på vilket sätt beslut och åtgärder gynnar olika sårbara grupper i samhället, det sker delvis redan i flera nämnder. Att däremot ge dessa positiva bieffekter större prominens än de primära miljöeffekter vi ämnar uppnå med miljöprogrammet, ser vi stora problem med.

Styret föreslår till exempel att våra yngsta barn och äldsta äldre ska äta mer vegetariskt i klimat- och miljösyfte, istället för att utveckla deras måltider för att fler ska få i sig näringsriktig, god mat. Att arbetsmarknads- och utbildningsinsatser ska utformas för gröna verksamheter, hellre än att tillgodose det primära målet att hjälpa en individ att komma ut på arbetsmarknaden utifrån sina egna behov, intressen och förutsättningar. De föreslår att inköp ska utformas med än mer långtgående inköpskrav än idag med målet att minska utsläppen i produktions- och leveransledet, istället för att kostnadseffektivt utgå från våra kommunala verksamheters faktiska behov. De vill att de verksamheter som kommer i daglig kontakt med invånare ska nyttjas för att stärka deras delaktighet i miljö- och klimatarbetet, istället för att möta invånare kravlöst med utgångspunkt i deras behov. Man vill även utveckla föreningsstöd för miljö- och klimatarbete, istället för att lyhört utforma stadens civilsamhällesstärkande arbete utifrån just civilsamhällets eget behov.

Klåfingrigheten är öronbedövande. Intentionen är naturligtvis god men nämndernas kärnuppdrag med tillhörande verksamheter och insatser måste alltid vara till för medborgarna och alltid utgå från deras behov, inte miljöpolitikernas.

Målet om stadens globala klimatavtryck har vi mycket liten rådighet över, framförallt avseende stockholmarnas konsumtionsbaserade utsläpp som utgör ett stort fokus i styrets miljöpolitik. Kristdemokraterna förvånas starkt över programmets systemkritiska inställning till vårt västerländska ekonomiska marknadssystem i kampen mot konsumtion, när utsläppen inte längre finns inom stadens rådighet. Men svaret på avsaknaden av kommunal rådighet är inte köpstopp och omstörtning av vårt västerländska levnadssätt – frågan om konsumtionsbaserade utsläpp hör helt enkelt hemma på annan plats. Den hör hemma i länder vars produktions- och leveransled är smutsiga. Den hör hemma i EU som reglerar vår handel med omvärlden. Och den hör hemma vid köksbordet där varje familj utifrån sina egna förutsättningar har möjligheten att välja den ekologiska matkassen och de svenska varorna framför de utländska. Men den hör inte hemma i Stockholms stadshus.

Som invånare i en av världens mest hållbara, gröna och omställda städer har vi mycket att vara stolta över. Stockholm har redan visat att tillväxt i såväl ekonomi som befolkning inte utgör hinder för att minska utsläppen eller ställa om, tvärt om. Det är tack vare det välstånd och den teknikutveckling som vårt västerländska ekonomiska system möjliggjort som vi kommit långt i omställningen. Kristdemokraterna ser mycket optimistiskt på att Stockholm återigen kommer klara de utmaningar vi idag står inför och vi kan göra det utan att vare sig styra över eller spåka världens mest hållbara invånare.

§41 Tilläggsavtal till markanvisningsavtal för bostäder vid Vantörsvägen inom fastigheterna Långbro 13:1 och Herrängen 1:1 i Herrängen. Inriktningsbeslut

Dnr E2021-01797

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP):

1. Exploateringsnämnden beslutar att bordlägga ärendet.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Anders Edin (SD) och Svante Linusson (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till förslaget att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 26 januari 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Anders Edin (SD) och Svante Linusson (C) föreslår att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslaget att bordlägga ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att bordlägga ärendet enligt förslag från ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP).

§42

Information från exploateringskontoret

Dnr E2024-00117

Beslut

Exploateringsnämnden tackar för informationen.

Sammanfattning

Projekt Slussen

Peter Svärd, projektchef Slussen, föredrar aktuella aktiviteter i Projekt Slussen.

Ärendet avhandlas som sammanträdets sista.

§43

Projekt Bergholmsbacken. Utredning av alternativ och åtgärder för byggväg efter kommunfullmäktiges beslut 2022-12-19. Lägesredovisning

Dnr E2022-02805

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP) med stöd av Svante Linusson (C):

1. Exploateringsnämnden beslutar att godkänna kontorets förslag till beslut.
2. Exploateringsnämnden godkänner exploateringskontorets tjänsteutlåtande som redovisning av uppdrag i kommunfullmäktiges beslut den 19 december 2022 § 20, om projekt Bergholmsbacken.
3. Exploateringsnämnden beslutar att uppdra åt exploateringskontoret att inleda en utredning i syfte att inrätta ett naturreservat i Bagarmossenskogen för att säkerställa att den tillfälliga byggvägen inte permanentas och för att bibehålla stadens gröna infrastruktur.
4. Exploateringsnämnden beslutar att uppdra åt exploateringskontoret att genomföra kompensationsåtgärder som stärker kopplingen till Skogskyrkogården och skyddet av naturen nära byggarbetsplatsen och den tillfälliga byggvägen under byggtiden.
5. Exploateringsnämnden beslutar att uppdra åt exploateringskontoret att utreda hanteringen av dagvatten i syfte att möjliggöra att så stor volym som möjligt återförs till naturen inom Bagarmossenskogen för naturbaserad fördröjning och skydd av nuvarande biotoper innan avrinning till ledning söderort under och efter byggtiden.
6. Exploateringsnämnden beslutar att uppdra åt exploateringskontoret att genomföra förstärkta dialoger och informationsmöten med närboende, skolor och berörda innan och under byggprojektets gång.
7. Exploateringsnämnden beslutar att uppdra åt exploateringskontoret att säkerställa att den tillfälliga

byggvägen enbart ska användas för projektet Bergholmsbacken och inte för andra projekt.

8. Exploateringsnämnden beslutar att därutöver anföra följande:

I Bagarmossen och Skarpnäck tar staden ett helhetsgrepp kring utvecklingen för att bygga bort segregation, stärka stadsdelarna och ta tillvara deras potential. Vi välkomnar detta projekt.

I området tillskapas ca 700 bostäder varav cirka 315 hyresrätter och 72 vård- och omsorgsbostäder. I bottenvåningarna längs stråket möjliggörs för kommersiella lokaler. Satsningar ska göras i allmän plats, bland annat får det befintliga gång- och cykelstråket mellan Bagarmossen och Skarpnäck en gen sträckning och ny utformning. Projektet bidrar till stadens övergripande bostadsmål och till åtagandet inom 2013 års stockholmsförhandling, vilket är positivt.

När överenskommelse om exploatering behandlades i kommunfullmäktige i december 2022 beslutade majoriteten att den tillfälliga byggväg som föreslogs genom Bagarmosseskogen och som oroat många närboende skulle utredas vidare. Beslutet blev därför att alternativa lösningar till föreslagen byggväg skulle utredas och redovisas till exploateringsnämnden. I utredningen skulle följande ingå:

- För- och nackdelar med andra möjliga, föreslagna eller utredda alternativ som exempelvis Sockenvägen eller Gamla Tyresövägen.
- Att trafiksäkerheten garanteras och att alla som vistas och rör sig i området har en säker och bra närmiljö även under byggtiden.
- En plan för hur marken ska återställas efter byggtiden för att minska eventuella skador på naturvärden och med målsättningen att istället stärka natur- och rekreationsvärden.
- Minimerat intrång i naturmarken.
- Förtydligande om den föreslagna byggvägen ska användas även till andra projekt.

Vi välkomnar att exploateringskontoret gjort en grundlig utredning och presenterat ett reviderat och kraftigt bantat förslag med delvis ny dragning. Bland annat har en fördjupad barnkonsekvensanalys gjorts, bygglogistikutredningen uppdaterats och en utredning av påverkan på naturvärden och artskyddsbedömning av fåglar och fladdermöss genomförts. Det är bra att ett masslogistikcenter upprättas för att både minska antalet tunga masstransporter och minska koldioxidutsläppen. Det innebär att antalet transporter på stadens vägar ifrån projektet kan minska med upp till 94 procent. Sammantaget innebär det reviderade och bantade förslaget en omfattande minskning ner till i snitt ca 3 tunga transporter per timme under en arbetsdag.

Från utredningen framgår också att alternativet Sockenvägen inte är rimligt. Sockenvägen är redan idag en högt belastad väg där både trafikkontoret och Stockholm Vatten och Avfall vittnar om vibrations- och sättningsproblematik. Orsaken är att Sockenvägen delvis är anlagd på lera utan förstärkning vilket medför vibrationsproblem för närliggande hus. Vibrationerna riskerar även att fortplanta sig i ledningsnätet då fordon kör över vägbrunnarna, vilket förvärras vid ökad tung trafik.

För oss är det avgörande att den tillfälliga byggvägen inte permanentas. Ett naturreservat i Bagarmossenskogen ska därför utredas i syfte att inrättas, för att säkerställa att den tillfälliga byggvägen inte permanentas och att för att bibehålla stadens gröna infrastruktur.

Vi vill också betona att i och med att projektet för närvarande inte planerar att uppföra den ursprungligen tilltänkta skolbyggnaden ska ingen gata till skolan planeras.

Bagarmossenskogen är ett ESBO-kärnområde (ekologiskt särskilt betydelsefullt område) med mycket höga naturvärden och en stor biologisk mångfald. Skogen har en viktig roll i stadens gröna infrastruktur, inte minst för konnektiviteten mot naturmiljön i Skogskyrkogården samt Nacka naturreservat. Förutom de föreslagna kompensationsåtgärderna ska exploateringskontoret se över hantering av dagvatten i syfte att möjliggöra att så stor volym som möjligt återförs till naturen inom skogen för naturbaserad fördröjning och skydd av nuvarande biotoper innan avrinning till ledning söderort. Kontoret ska också se över möjliga åtgärder som stärker kopplingen till Skogskyrkogården för särskilt viktiga arter. Förslag på åtgärder ska också innefatta förstärkt skydd av

naturen nära byggarbetsplatsen och den tillfälliga byggvägen under byggtiden. Kontoret ska också undersöka hur fladdermössen kan skyddas från bullerstörningar från masslogistikcentret samt hur lakvatten från sulfidbergen inte sprider gifter som kan påverka djur- och växtliv.

På lång sikt kan eventuellt Sockenvägen och Gamla Tyresövägen behöva rustas upp för att hantera transporter kopplade till stadens framtida utveckling. För att undvika att Skarpnäck även fortsättningsvis skulle bära merparten av de miljömässiga konsekvenserna av detta påbörjar staden redan nu en utredning för att få en uppfattning om omfattningen och kostnaden av upprustningen.

Exploateringskontoret ska också löpande genomföra dialoger och informationsmöten med lokalinvånare och berörda, exempelvis skolor och idrottsföreningar verksamma på sportfältet, innan och under projektets gång, bland annat för att samla in information kring rörelsemönster bland barn och unga för minimera påverkan på trafiksäkerhet under byggtiden.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Anders Edin (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 18 april 2024.
Kontoret föreslår att nämnden beslutar:

1. Att godkänna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som redovisning av uppdrag i kommunfullmäktiges beslut den 19 december 2022 § 20, om projekt Bergholmsbacken.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP) med stöd av Svante Linusson (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

- a. Att avslå kontorets förslag avseende den tillfälliga byggvägen.
- b. Att uppdra till kontoret att återkomma till nämnden med alternativa förslag till byggväg.
- c. Att i övrigt godkänna kontorets tjänsteutlåtande som redovisning av uppdrag i kommunfullmäktiges beslut 2022-12-19 § 20, om projekt Bergholmsbacken.
- d. Att därutöver anföra följande:

Vi motsatte oss det förslag till byggväg som exploateringskontoret lade fram till nämnden redan den 29 september 2022. Sträckningen skulle innebära en dragning tätt förbi bland annat en Ur- och skur-förskola och riskera få stor påverkan på såväl omgivande natur och biologisk mångfald som rörelsemönster och befintliga verksamheter. Från Moderaternas och den då grönbå majoriteten beslutade vi därför att ge exploateringskontoret i uppdrag att studera ytterligare alternativ för den provisoriska byggvägen som behövs för den planerade exploateringen vid Bergholmsbacken i Skarpnäck. Tyvärr konstaterar vi att detta uppdrag förändrades i kommunfullmäktige efter valet, genom beslut av den nu styrande rödgröna majoriteten.

Exakt hur ett annat alternativ, som samtidigt tryggar det ekologiska sambandet viktigt för den biologiska mångfalden, kan se ut överlåter vi självklart till expertisen att lämna förslag på. Vi finner dock att de alternativ som nu redovisas inte tagit högt för alternativ på ett fullgott sätt, därför kan inte godkänna förslaget. Vi menar dessutom att ett annat alternativ för en byggväg med fördel skulle kunna kopplas till en möjlig dragning ut mot väg 229. På så vis skulle byggvägen kunna fylla två funktioner, på kort sikt avlasta Sockenvägen vad gäller bygglogistiken, på längre sikt bli den andra vägen in och ut från Bagarmossen som så länge behövts – en Förbifart Skarpnäck.

- 3) Anders Edin (SD) föreslår att nämnden beslutar att avslå kontorets förslag, samt att därutöver anföra följande:

Kommunfullmäktige beslutade under 2022-12-19 att anta detaljplanen för Bergholmsbacken. Vid den tidpunkten var Sverigedemokraterna ensamt parti som inte röstade för förslaget.

I exploateringsnämndens utredning om tillfällig byggväg framkommer ett flertal oroande konsekvenser. Byggvägen

innebär en oproportionerligt stor försämring av närboendes livskvalitet. Bullernivåerna på grund av lastbilar och stenkrossen ökar. Samtidigt riskerar marken att sjunka vilket leder till sättningar för omkringliggande fastigheter.

Det kommer även leda till stora hälsokonsekvenser för Skarpnäcks skolbarn som har sina idrottslektioner Sportfältet alldeles invid Vinggatan. Barnen kommer att andas in giftiga dieselavgaser, partiklar och damning från byggtrafiken. Likväl kommer allén som är skyddad med generellt biotopskydd att påverkas negativt.

Med anledning av att Sockenvägen är drabbad av sättningsproblematik och att det nya området i stort byggs på lergrund vilket kan innebära dyra markarbeten och framtida sättningsproblem så anser vi att projektet bör utgå och detaljplanen ska inte genomföras.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP) med stöd av Svante Linusson (C).

Särskilt uttalande

Svante Linusson (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Centerpartiet välkomnar fortsatt exploatering vid Bergholmsbacken, som kommer förse Bagarmossen med ett välbehövt tillskott av bostäder och satsningar på gång- och cykelkopplingarna mellan Bagarmossen och Skarpnäck. Vid tiden för genomförandebeslutet framkom det faktum att Sockenvägens tekniska standard inte höll måttet för att hantera byggtrafiken till/från Bergholmsbacken genom Bagarmossen, och detta alternativ försvårades ytterligare av trafik från övriga byggprojekt i området. Den tillfälliga byggväg som därmed föreslogs ledas ner till Vinggatan i Skarpnäck ansåg Centerpartiet behövde utformas utifrån barnens och andras säkerhet, och med säkerställd tillgänglighet till området genom passager utifrån behov.

Vi efterfrågade vid tidpunkten även fortsatt utredning gällande dess utformning och placering, för att minimera påverkan på omgivande natur eller finna alternativa sträckningar. Det är därför välkommet att alternativstudien som nu genomförts av kontoret har tagit flera faktorer i

beaktning och belyser för- och nackdelar kring de olika tillvägagångssätten.

Vi finner det positivt att masshantering till största del kommer hanteras inom projektområdet, vilket reducerar de nödvändiga transporter från arbetsplatsen. Slutligen vill vi understryka vikten av förankring, dialog och informationsutbyte med de boende i närområdet, och att projektet även i genomförandefas lever upp till de kriterier som ställs i lägesredovisningen.

Vid protokollet

Kerstin Thörner